

7 HAZİRAN 2015 SEÇİMLERİ ANALİZİ... KOALİSYON DÖNEMİ BAŞLIYOR 4 milyon Oy çalındı !

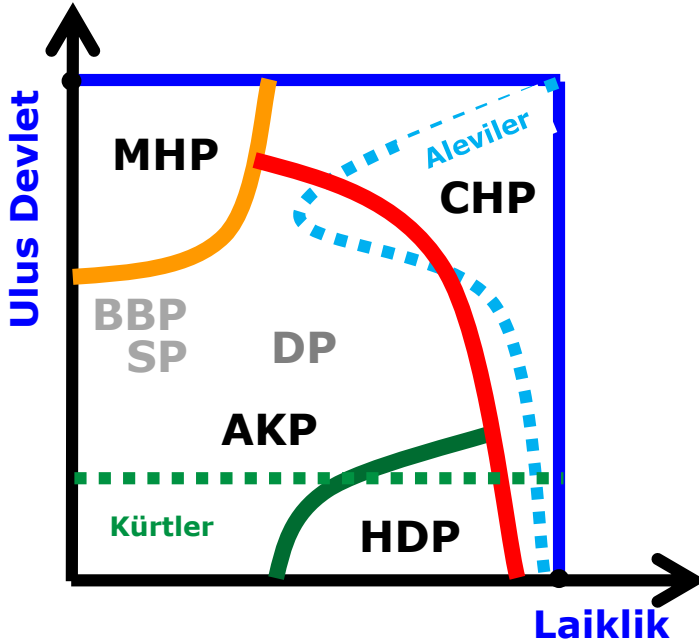
Prof. Dr. D. Ali ERCAN (9.6.2015)

Değerli arkadaşlar,

TBMM 25. Dönem Milletvekili seçim sonuçları belirlendi... Hiçbir Parti tek başına hükümet kurabilecek çoğunluk sağlayamamıştır. Meclise giren Partilerin oy oranları ve Milletvekili sayıları şöyle;

AKP	%41	258 MV
CHP	%25	132 MV
MHP	%16	80 MV
HDP	%13	80 MV

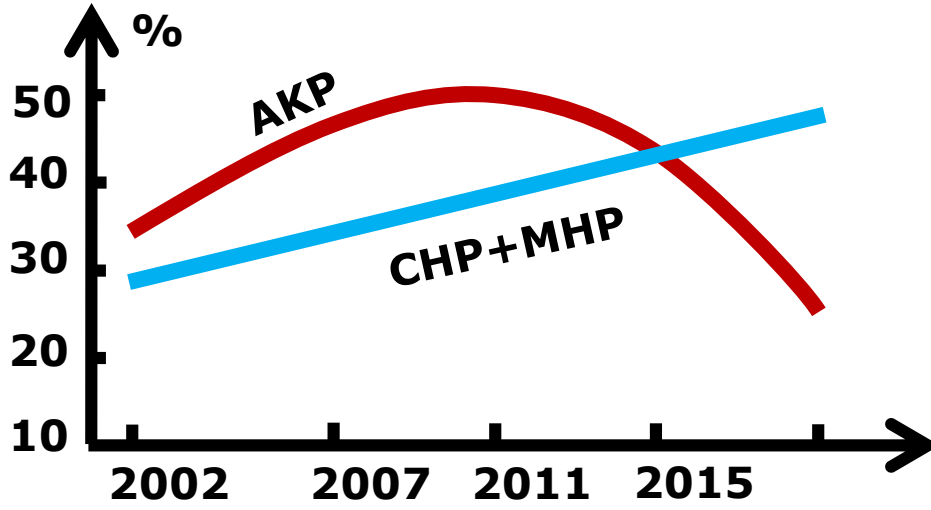
27 Mayıs 2015 tarihli iletimde, Seçime katılımın %85,0 olacağını, 46.0 milyon geçerli oy kullanılacağını, CHP'nin %25-27 ve MHP'nin %16-17 arasında oy alacaklarını öngörmüştüm. Katılım % 86 oldu, toplam geçerli oy sayısı ise 46,1 milyon. HDP ve AKP kestirimlerimde az da olsa, yanıldım (*Seçimden 2 gün önce Diyarbakır'da meydana gelen patlama AKP'ye gidecek oyların bir bölümünü HDP'ye çevirdi*). HDP kestirimimden 2 puvan fazla aldı; AKP ise iki Parti arasındaki oy kayması (transferi) nedeniyle, kestirimimden 2 puvan eksik aldı.

Şekil 1. Türkiye'de iki boyutlu siyasal yapıda Partilerin Oy tabanları (Yeşil kesik çizginin altı Kürt, mavi kesik çizginin sağ Alevi/Bektaşî seçmenlerin bulunduğu alanlardır)

Vatan Partisi konusunda da yanıldım. Bu partinin %1'i geçebileceğini ummuştum ama olmadı. VP yıllardan beri değişmeyen eski İP düzeyinde, %0,35'te kaldı. Geçerli oyların % 5 kadarı Baraj altında (Meclis dışında) kaldı. **Baraj altında kalan Partilere giden oyların karşılığı ~26 Milletvekili**, Barajı aşan 4 Parti arasında paylaşılmış oldu. Meclise yansıyan oy oranlarına bakıldığında **AKP, hak ettiğinden 22 sandalye fazla almıştı**; HDP de hak ettiğinden 4 Sandalye daha çok alırken, CHP 12 ve MHP 14 Sandalye daha az almış görünüyorlar.

CHP+MHP oy toplamının bu seçimde AKP oy sayısı kadar olacağını hesaplamıştım (Şekil 2). Gerçekten de CHP+MHP toplamda 19,0 milyon oy alırken, AKP'nin oy sayısı 18,9 milyonda kaldı. Ama **d'Hondt yönteminin** 1. sıradaki Partiye tanıdığı (AS: büyük) avantaj nedeniyle CHP + MHP toplamından **46 MV** daha çok çıkardı.

Şekil 2. AKP nin ve CHP+MHP nin oylarının gelişimi.. 2002-2011 arasında ~%80 olan (CHP+MHP)/AKP oy oranı 2015'te yaklaşık eşitlenecek. Grafikten görüldüğü kadarıyla, 2015 sonrası makas açılıyor; **erken seçim** gündeme gelebilir ve **~2017'den başlayarak CHP+MHP Koalisyonu iktidar olabilir...**

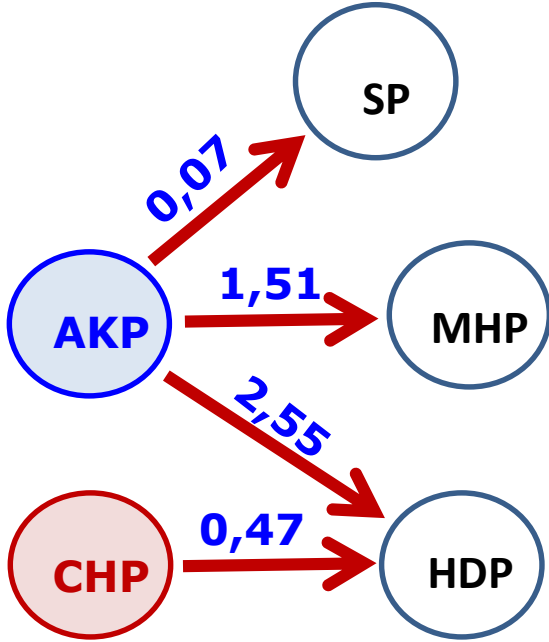
Bu çarpıcı sonuçla, Halkımız Seçim yasasından kaynaklanan adaletsizliği şimdi çok daha iyi görmüş oldu. Sandıklarda oy hırsızlığını engellemek telaşına düşenler, **asıl büyük 'oy hırsızlığının' Seçim yasası eliyle (%10 baraj, + 1 kontenjan ve d'Hondt üçgeninde) gerçekleştirildiğini**, yaklaşık **4 milyon 'legal' oy hırsızlığı** yapıldığını anlamış oldu. Partilerin aldıkları oy sayısına ve çıkardıkları Milletvekili sayısına bakacak olursak, AKP yaklaşık 73 bin oya karşılık 1 Milletvekili çıkarırken, HDP 76 bin, CHP 87 bin, MHP 94 bin oya karşılık 1 Milletvekili çıkarabildi. Seçim Yasasının bu adaletsizliği apaçık görülüyor, **Seçim Yasasının ivedilikle düzenlenmesi**, daha adil ve güvenli duruma getirilmesi gerekiyor. (İllere +1 kontenjan kuralı ve d'Hondt yöntemi kaldırılmalı, Baraj en az %5'e düşürülmelidir.)

HDP Olgusu

Bir Bölge Partisi olmaktan çıkarak, bir Türkiye Partisine doğru evrilmek savıyla seçime giren HDP'nin, uygar Dünyada benzeri olmayan %10 barajını aşması, bu Seçimin dikkat çeken en önemli yanıdır. **2015'te Türkiye nüfusunun %20'sini Kürt kökenli Yurttaşlar oluşturmaktadır.** Bunların önemli bir bölümü (mütedeyyin sünnî ve şafî Kürtler) şimdiye dek Muhafazakâr Partilere oy vermekte idiler. HDP'nin, Kürt nüfusun üçte ikisinin yaşadığı Doğu Anadolu'da Bağımsız adaylarla girdiği 2011 seçimindeki oy oranına (% 6,6) bakılacak olursa, Türkiye genelinde %10'a yakın Oy alabileceği görülüyordu. Nitekim bu kez Türkiye genelinde girdiği Milletvekili seçiminde Kürtlerin yarısına yakın bir kesimin oylarını alarak %10 sınırına yaklaştı. Bunun dışında **yaklaşık 1,5 milyon destek oyu** buldu ve % 13'le barajı aştı. HDP oylarının dörtte birinin Kürt olmayan seçmenler tarafından HDP'ye tanınmış bir bonus (ödünç oy; AS: ikramiye) olduğu ortadadır.

Önümüzdeki dönem siyasal belirsizliğini koruyor. Meclisteki Partilerin bir araya gelerek etkin bir Koalisyon hükümeti kurmaları çok zor görünüyor... CHP görev

almaya hazır, ancak MHP koalisyon istemediği için **dışarıdan (MHP veya HDP) destekli bir AKP azınlık Hükümeti ilk seçenek olacaktır.** Öyle ya da böyle, Tek Parti döneminin kapandığını ve koalisyon dönemlerine girdiğimizin resmidir. Umarız bu kez Siyasal Partilerimiz *Demokrasinin bir uzlaşma kültürü olduğu* bilinci ile hareket ederler ve biraz da sosyo-ekonomik gerçeklerin dayatmasıyla birlikte çalışarak Demokrasinin olgunluk sınavını geçerler ve bizler de Ülkeyi yıpratıcı, toplumu gerici seçimler maratonu yaşamayız. æ

Şekil 3. Partilerarası Oy kayması. 2015 seçiminde AKP toplam 4.1 milyon, CHP 473 bin oy yitirdi. (~460 bin Oy %1'e karşılık geliyor.)

Tablo 1. Genel seçimler.

	2002	2007	2011	2015	Düşünceler
Nüfus (milyon)	65,5	70,1	74,2	78,2	Yıllık artış ~ 1 milyon
Ort. Ömür (Yıl)	56,5	58,5	60,0	61,4	1990-2015 arası yıllık artış ~0,4 yıl
Seçmen (milyon)	42,3	48,5	51,9	55,3	Yıllık artış ~ 850 bin *
YSK	41,4	42,8	52,8	56,6	2007-11 arası 10 milyon artış!?
Katılım (%)	77,4	74,3	84,6	85,9	Ortalama katılım
YSK	79,1	84,2	83,2	83,9	% 80 ± 5 tir.
Geçerli Oy (milyon)	31,5	35,0	42,9	46,1	Geçersiz oylar ~%2,4
%	96,2	97,2	97,8	97,2	
AKP (milyon)	10,8	16,3	21,4	18,9	AKP inişte !
%	34,3	46,6	49,8	40,9	
CHP (milyon)	6,1	7,3	11,2	11,5	CHP durağan !
%	19,4	20,9	26,0	25,0	
MHP (milyon)	2,6	5,0	5,6	7,5	MHP yükselişte!
%	8,4	14,3	13,0	16,3	
HDP (milyon)	0,3	1,8	2,8	6,0	HDP yükselişte!
%	1,0	5,2	6,6	13,1	

* Seçmen ≈ Nüfus x (1-18 / Ortalama Ömür)